

PORTA MOSANA IN MAASTRICHT: DE ‘LEER-KRACHT’ VAN DE LEERLING

Porta Mosana in Maastricht is een school met hoge eindexamencijfers, die veel aandacht besteedt aan leerlingen die extra zorg nodig hebben. In het nieuwe schooljaar begint de school met de overgang van summatief naar formatief evalueren (toetsen). Achterliggende gedachte is om zo meer talent uit de leerlingen te halen.

Innovatie

Porta Mosana heeft de nodige ervaring met innovatie, onder andere door de introductie van tweetalig onderwijs elf jaar geleden. Bij de overgang naar formatieve evaluatie is de school dan ook niet over een nacht ijs gegaan. Docenten hebben kennis opgedaan, er zijn congressen en andere scholen bezocht en er is aansluiting gezocht bij het netwerk van de VO-raad in



“Het keuzewerktijdur heeft een remediërende invulling, zodat leerlingen niet meteen al bij de start van deze innovatie achterop raken.”

het kader van Leerling 2020. Ook is de school betrokken geweest bij het Plusdocument.

De bedoeling van formatieve evaluatie is dat de ‘leer-kracht’ van leerlingen wordt vergroot, zodat al hun aanwezige talenten optimaal worden ontwikkeld. De focus ligt tijdens het hele leerproces op het in kaart brengen van de groei van de leerling, waarbij formatieve evaluatie het eindresultaat op krachtige wijze positief beïnvloedt. Diezelfde positiviteit komt ook terug in bijvoorbeeld het theoretische kader van Building Learning Power, dat weer is gebaseerd op de vanuit de positieve psychologie ontwikkelde ‘growth mindset’.

Sturing vindt plaats op drie niveaus. Vanuit de Stichting Landelijk Voorgezet Onderwijs Limburg zijn op Porta Mosana een aantal IOO’ers (Investeren in Ontwikkeling van Onderwijs) gedetacheerd. Deze docenten sturen op het verbeteren van de toetsing in relatie tot gepersonaliseerd leren. Daarnaast heeft Maastricht alle scholen in de stad de opdracht gegeven om werk te maken van toetsing. Op schoolniveau ten slotte wordt ingezet op professionele leergemeenschappen op het gebied van toetsing en mentorschap. Beslissingen worden genomen op basis van door docenten verzamelde data over leerlingen.

Ervaring opdoen

Alle docenten op zowel het vwo als het tweetalig vwo gaan dit schooljaar gedurende de eerste twee

lesperiodes ervaring opdoen met formatieve metingen bij de leerlingen van leerjaar 1. Uit deze metingen moet voor de docenten voldoende informatie te halen zijn om gedifferentieerde lessen aan te kunnen bieden.

Voor het goed (en snel) in beeld brengen van de groei van de leerling is een ‘rubric’ (rubriek) over studiehouding ontwikkeld. Dit evaluatie-instrument geeft zowel de leerling als de docent (mentor) inzicht in de bestaande talenten én hindernissen op het gebied van onder meer motivatie, concentratie, communicatieve vaardigheden en leerstrategieën.

Porta Mosana realiseert zich dat het voor sommige leerlingen niet is weggelegd om meteen moeiteloos in deze verandering mee te kunnen gaan. Vanaf de tweede lesperiode wordt er daarom voor deze groep één uur per week keuzewerktijd (kwt) georganiseerd. Leerlingen tekenen per vier weken, na samenspraak met hun mentor/docent, in op het vak waar ze moeite mee hebben.

Gebrek aan enthousiasme

Ook de docenten van Porta Mosana zullen voor de overgang van summatief naar formatief evalueren nieuwe kennis moeten opdoen. Die krijgen ze bijvoorbeeld aangereikt in professionele leerkringen, waarin ze niet alleen ervaringen kunnen delen, maar ook externe experts kunnen bevragen.

“De overgang naar formatief evalueren heeft, zeker in het beeld van de leerlingen, nog last van een eerdere poging om cijfers te verbannen; die werd na driekwart jaar teruggedraaid.”

Toch zal niet iedereen mee kunnen gaan met de ingezette beweging. Zo zijn niet alle docenten in staat om op metaniveau over onderwijs na te denken - een vereiste bij innovatie. Ook is er bij een deel simpelweg sprake van een gebrek aan enthousiasme. Er is weerstand, omdat het niet kunnen geven van cijfers docenten buiten hun comfortzone plaatst. Daarnaast ziet niet iedereen de noodzaak van de overgang in, waardoor bij sommige docenten de urgentie ontbreekt om zich de nieuwe kennis zo snel mogelijk eigen te maken.

Porta Mosana staat pas aan het begin van de verandering, die de kwaliteit van het meten moet verbeteren. Er moet echter nog veel gebeuren voordat bijvoorbeeld kerndoelen en eindtermen te koppelen zijn aan het lesmateriaal.

Tips

- Het goed leren werken met leerdoelen heeft altijd tijd nodig.
- Om over te kunnen gaan van summatief naar formatief evalueren is een cultuur nodig die innovatie stimuleert.
- Houdt er rekening mee dat afscheid nemen van cijfers bij zowel leerlingen, docenten als ouders voor (tijdelijke) onzekerheid zorgt.

